

АКАДЕМИЯ на МВР

Факултет ПОЛИЦИЯ

Специалност: Защита на националната сигурност

Дисциплина: Конституционни основи на държавното управление

Задочно 2021/2022, 1 курс, 2 семестър

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

СЪДЕБНА ВЛАСТ, ПРОКУРАТУРА и ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Преподавател: гл. ас. Орлин Колев

Студент: Георги Сачков

Факултетен № МССТ 6390

gogors@abv.bg

0884 322 733

СОФИЯ 2022

Съдебна власт, прокуратура, гл. прокурор

Съдебната власт в исторически аспект е най-еволюирала във времето.

България до този момент има 4 конституции:

1. Търновска конституция - 16.04.1879 г.
2. Конституция от 04.12.1947 г.
3. Конституция от 18.05.1971 г.
4. Конституция от 12.07.1991 г.

Конституцията на Република България е приета на 12.07.1991 г. и е обнародвана в Държавен вестник (ДВ) на 13.07.1991 г. Тази конституция има 5 поправки:

Първа поправка от 2003 г. - ДВ брой 85 от 2003 г. (септември).

Втора поправка от 2005 г. - ДВ брой 18 от 2005 г. (февруари).

Трета поправка от 2006 г. - ДВ брой 27 от 2006 г. (март).

Четвърта поправка от 2007 г. - ДВ брой 12 от 2007 г. (февруари)

Пета поправка от 2015 г. - ДВ. брой 100 от 18 Декември 2015г.

Съдебната власт отдавна е надскочила своята рамка и се е превърнала в правозащитна власт. Най-критикуваната част от конституцията от 1991 г. е Глава 6. Конституцията до 1991 г беше структурирана в съдебна система и прокурорска система, оглавявани от Върховен съдия и Главен прокурор, следвани от Окръжни съдилища и прокуратури, Районни съдилища и прокуратури. Съдиите са бяха изборни, като в различно време е имаше различни постановления. Прокуратурата беше силно централизирана система: – Главният прокурор се назначаваше от НС, а той назначаваше всички останали надолу.

Разглеждането на делата беше двуинстанционно, като имаше и извънреден способ – преглед или възобновяване, който се е извършваше само по предложение на Председателя на Върховния съд или на Главния прокурор пред Върховния съд
До 1991 г. следствените служби са бяха към МВР. Този модел действа до приемането на първия ЗСВ от 1994 г.

Тази част от конституцията влиза в действие най-бавно и досега в глава 6 има концепция от 1991 г., докато в тези постоянни промени в КРБ от 2003 г., 2006 г., 2007 и 2015 г. има отделни нови моменти, които се вкарват в конституционния модел, но няма цялостна концепция.

Концепцията на конституцията от 1991 г. изхожда от идеята, че съдебната власт трябва максимално да обхване органите, осъществяващи правозащитни функции – съдебната власт включва съд, прокуратура и следствие.

Съдебната власт в глава 6 представлява двувърха пирамида, която включва ВКС, ВАС, следвани от апелативни, окръжни и районни съдилища – система, която осъществява триинстанционно правораздаване.

Частта за административно правораздаване, едва през 2007 г. чрез АПК добива своя окончателен завършек със създаването на административни съдилища, над които стои ВАС, като правораздаването е двуинстанционно.

Това е системата на общите съдилища и специален съд – административен.

На ниво окръжен съд е вкаран специализиран съд – Военен съд. Военните съдилища са наказателни съдилища.

Конституцията казва, че системата на прокуратурата е аналогична на системата на съдилищата.

Промените през 2015 г. касаят структурата на Висшия съдебен съвет и правомощията на Висшия адвокатски съвет.

При *прокуратурата* има общ връх, който е фигурата на Главния прокурор, който е конституционно предвиден.

Като казах Главен прокурор с РЕШЕНИЕ № 1 от 8 февруари 2022 г. по конституционно дело № 17 от 2021 г.

Конституционният съд (КС): на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията и чл. 12, ал. 1, т. 1 от Закона за Конституционен съд.

КС РЕШИ:

Разпоредбата на чл. 130в от Конституцията включва и възможността министърът на правосъдието да прави предложения до Висшия съдебен съвет за предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор в хипотезата на чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията.

По този повод:

Последните дни дори са критични за българското общество (вече след военните действия от 23.02.2022 и нахлуването на Русия в Украйна).

След години на мълчаливо съгласие с дефицитите в устройството на съдебната власт на показ отново излизат съвсем видимо недостатъците на българския

конституционен модел – липса на гаранции за независимост на съда и пълен политически контрол на инак обявената за независима прокуратура.

Ключов проблем в устройството и организацията на съдебната власт в България, е администриращ въпросите ѝ Висш съдебен съвет. Като последица от тези устройствени дефицити се влошава допълнително и статусът на съдиите, прокурорите и следователите.

Възприетият към настоящето модел има редица съществени проблеми, препотвърдили се и в практиката:

- дава еднакъв статус на съдиите, прокурорите и следователите предвид различната природа и функции на двете професии;
- лишава съдиите от присъщата за съда независимост като единствен призван безпристрастно да се произнесе по правен спор, а поради това поставя в несигурност защитата на основните права на гражданите и юридическите лица в страната;
- благоприятства безотговорността при изпълнение на основната функция на прокуратурата като пазител на обществения ред и създава условия за поставянето ѝ в зависимост от изпълнителната власт;
- създава среда на самоцелно самозатваряне на българската прокуратура, превръщайки я в балансиращ център между трите власти, в противоречие на демократичните принципи и конституционния модел.

Замисълът на едни конституционни промени относно устройството и правомощията на българската прокуратура би бил да се засили общественият надзор върху нейната дейност, да се гарантира по-голямата независимост на редовите прокурори чрез редуциране влиянието на главния прокурор в ПК на ВСС и да се гарантира обективността на прокуратурата по обвинителната ѝ функция, в това число и в успеваемостта на произведените обвинения. Тази независимост следва да се разглежда в контекста на защитата на публичния интерес.

Макар и изведено по тълкувателен път прокуратурата е отговорната институция за упражняване на наказателната политики на държавата, включително и осъществявайки функцията на единствен защитник на обществения интерес.

И с оглед на това следва да съществува форма на проверка, измерване, идентифициране на проблемите и понасяне на отговорност. Тъй като начело на тази институция е поставена еднолична фигура, формата на отговорност има

две посоки – едната е на самия главен прокурор, втората на редовите прокурори по начин, който включва засилен обществен надзор на работата им. Действащата нормативна рамка възпрепятства това развитие.

Относно статуса на *главния прокурор*

Проблемите в тази област са:

- липсата на ефективен механизъм за разследване на главния прокурор в случай на данни и обстоятелства за извършено от него престъпление. Това влече невъзможност за освобождаване от длъжност поради влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление,
- липса на ефективен механизъм за търсенето на дисциплинарна отговорност предвид структурната организация на ПК на ВСС, а оттам и невъзможност за прилагане на освобождаването от длъжност поради тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт
- липсата на прилагане на института на временното отстраняване както по чл. 230 от ЗСВ, така и по реда на чл. 69 от НПК.
- липсата на отчетност, съчетано с липсата на работеща процедура за отстраняване на главния прокурор и при прогласеното единоначалие води това, че макар и прогласен, принципът на законността в българския наказателен процес се подменя от принципа на целесъобразността и то политическата целесъобразност.

Относно състава на *съдийската колегия на ВСС*

Съгласно действащата уредба на формиране на СК на ВСС съдиите, избирани от съдии се явяват числено малцинство, едва 6 от 14 членове са съдии, избирани пряко от съдиите (председателите на ВКС и ВАС, които, макар и съдии, не са избрани от съдиите). На практика това води до абсолютен политически контрол и подчинение на съдебната власт от страна на политическата така щото председателите на върховните съдилища да бъдат избирани от политически излъчени членове на съвета. Въпросите за назначаване, оценяване, повишаване и наказване на съдиите също се решават при нетно малцинство на съдиите в СК на ВСС.

В Заключение: Относно въвеждането на конституционната жалба.

По този въпрос всяко едно действие, което усилва гаранциите за защита правата на българските граждани и юридическите лица, включително и въвеждане на института на конституционната жалба е присъщо на един основен закон да съществуват текстове, които биха улеснили неговото пряко приложение в полза защита на основни права. Поради това съществено важно е допълването на основния закон с изричен текст, който дава право на българските граждани на справедлив съдебен процес от независим и безпристрастен съд. Подобен подход би засилил и приложението на отговорността на държавата за вреди от незаконни актове или действия на длъжностни лица.

Студент: Георги Сачков

Факултетен № МССТ 6390